

OLEH RAZYHRAJEV

Wołyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki w Łucku

ORCID 0000-0003-0480-6936

Z POLICYJNEJ KARTOTEKI. AKTA ZE SŁUŻBY NA WOŁYNIU POLICJANTÓW Z WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ¹

Niniejsza publikacja jest kontynuacją problematyki prezentowanej już na łamach czasopisma *Polonia Maior Orientalis*. Wspomniany tekst stanowił publikację źródła odnośnie jednego epizodu ze służby policyjnej na Wołyniu – posterunkowego Stefana Lubańskiego urodzonego w 1901 r. w miejscowości Szymanowice (powiat słupecki) oraz zamordowanego przez NKWD w kijowskim więzieniu w 1940 r².

Teraz przybliżamy Czytelnikowi fragmenty biogramów jeszcze czterech posterunkowych pochodzących z terenów wschodniej Wielkopolski a stanowiących skład osobowy Komendy Wojewódzkiej Policji Państwowej w Łucku, mianowicie Stefana Sobockiego (ur. w 1908 r. w Opatówku, pow. kaliski), Henryka Wysockiego (ur. w 1913 r. w Sompolnie, pow. kolski), Edmunda Zakolskiego (ur. w 1901 r.) oraz Adriana Zygmunta (ur. w 1913 r.) – obaj pochodzili z miejscowości Turek (pow. turecki). Wszyscy policjanci byli polskiej narodowości, wyznania rzymskokatolickiego oraz zasilili stan osobowy wołyńskiej policji w latach 30 XX w. Służyli oni w różnych powiatach województwa wołyńskiego, m.in. dubieńskim, horochowskim, krzemienieckim³.

Oddane do rąk Czytelnika niżej umieszczone dokumenty pochodzą z zasobów Archiwum Państwowego Obwodu Wołyńskiego w Łucku, mianowicie z Kartoteki funkcjonariuszy Komendy Wojewódzkiej Policji Państwowej w Łucku. Prawdopodobnie owa kartoteka została przejęta przez władzę sowieckie we wrześniu – październiku 1939 r. oraz przez długie lata była używana wyłącznie przez NKWD-MGB-MWD z jednoczesnym uniemożliwieniem dostępu historyków do tego źródła. Dopiero odzyskanie niepodległości przez Ukrainę w 1991 r. zmieniło sytuację w tym zakresie.

Przy opracowaniu poniższych dokumentów częściowo zmodyfikowano pisownię oryginału, poprawiono błędy ortograficzne oraz rozwinięto skróty.

¹ Materiał źródłowy znajduje się w zasobie Archiwum Państwowego Obwodu Wołyńskiego w Łucku na Ukrainie.

² O. Razyhrayev, *Z Wielkopolski na Wołyń. Mało znane dokumenty ze służby policyjnej Stefana Lubańskiego (1901-1940)*, „*Polonia Maior Orientalis*” 2019, t. VI, s. 215-227.

³ Zarys dziejów wołyńskiej policji z okresu II Rzeczypospolitej patrz: O. Razyhrayev, *Policja Państwowa w województwie wołyńskim w okresie międzywojennym*, Warszawa 2019. Więcej na temat organizacji oraz działalności międzywojennej policji patrz: A. Peplowski, *Policja Państwowa w systemie organów bezpieczeństwa Drugiej Rzeczypospolitej*, Szczytno 1991; A. Misiuk, *Policja Państwowa 1919-1939. Powstanie, organizacja, kierunki działania*, Warszawa 1996; R. Litwiński, *Korpus policji w II Rzeczypospolitej. Służba i życie prywatne*, Lublin 2007 oraz inne.

Dokument 1 Sobocki Stefan
Kartoteka funkcjonariuszów i urzędników policji

„Nazwisko i imię: Sobocki Stefan syn Jana i Franciszki
Miejsce i data urodzenia: w Opatówku, pow[iat] Kalisz, 5 X 1908
Nr leg[itymacji] 188
Wyznanie: rzym[sko]-kat[olickie]
Przynależność gminna: Opatówek, pow[iat] Kalisz, woj[ewództwo] Łódź
Miejsce zamieszkania rodziców: w Opatówku, ul. Św. Jana 38
Wykształcenie: 3 klasy seminarium nauczycielskiego
Zawód: wyrobnik
Służba wojskowa: 5 Baon (K[orpus] O[chrony] P[ogranicza]) Łużki od 13 III 30 do 15 III 32 (kapral)
Data: 1 II 1933
Przydział: P[owiatowa] K[omenda] Horochów [...], pow[iat] Horochów.
Stopień służbowy: post[erunkowy]
Stan cywilny: żonaty
Data i miejsce zawarcia małżeństwa: 21 IX 1932 w Opatówku, pow[iat] Kalisz
Imię i nazwisko rodowe żony: Józefa Jasińska
Imiona dzieci i rok urodzenia: Stefan 8 VIII 1933
[...].”

Dokument 2 Sobocki Stefan
[Karta ewidencyjna]

„M[inisterstwo] S[praw] W[ewnętrznych]
Policja Państwowa
Poster[unkowy]
Sobocki Stefan, syn Jana i Franciszki z domu Skotowska
[Urodzony] 5 X 1908 roku w Opatówku, pow[iat] Kalisz, woj[ewództwo] Łódzkie
Żonaty. Józefa Jasińska. 1 dziecko
[Religia] Rzymsko-katolicka
[Narodowość] Polak
[Wykształcenie] niższe: 2 klasy Państwowego Seminarium Nauczycielskiego
[Znajomość języków] polski w słowie i piśmie
[Służba wojskowa] 13 III 1930 – 15 III 1932 kaprał rez[erwy] piech[oty]
Z dniem 1 II 1933 roku przyjęty do P[olicji] P[aństwowej] w charakterze posterunkowego przy K[ome]ndzie Głównej P[olicji] P[aństwowej] w Warszawie do województwa wołyńskiego.
[Z dniem] 1 II 1933 r. przeniesiony do pow[iatu] Horochowskiego przy K[ome]ndzie W[ojewódzkiej] P[olicji] P[aństwowej] w Łucku
[Z dniem] 3 II [1933 r.] przeniesiony do Posterunku P[olicji] P[aństwowej] w Horochowie przy K[ome]ndzie P[olicji] P[aństwowej] Horochów”.

Dokument 3 Sobocki Stefan
[Karta ewidencyjna]

„Sobocki Stefan, poster[unkowy]

1933 r. Dobra, dość dobrze obeznany z przepisami, do nauki zdolny, ambinty, honorowy, do kolegów i interesantów bez zarzutów, na obecnym stanowisku odpowiada, nadaje się do pracy biurowej.

1934 r. Wszystko jak wyżej – ogólna ocena kwalifikacji – dobra.

1935 r. Bardzo dobry wykonawca, mało energiczny lecz stanowczy, dobrze się orientuję, bardzo obowiązkowy i pilny, inteligentny, honorowy i ambitny, życiowo wyrobiony, zachowanie się poza służbą nienaganne. Ogólna ocena: bardzo dobra.

1936 r. Wszystkie zalety jak w roku ubiegłym. Nadaje się na z[astęp]cę k[omendant]a a poster[unku]. Ogólna ocena: bardzo dobra.

1937 r. Dobry wykonawca, energiczny i stanowczy, orjętujący się, obowiązkowy i pilny, inteligentny, honorowy i ambitny, zachowanie się nienaganne, specjalność służbowa dobry oskarżyciel publiczny. Ogólna ocena: bardzo dobra.

1938 r. Wszystkie zalety jak w roku 1937. Nadaje się na zastępcę Komendanta Posterunku. Ogólna ocena dobra”.

Dokument 4 Wysocki Henryk
Kartoteka funkcjonariuszów i urzędników policji

Nazwisko i imię: Wysocki Henryk syn Adama i Marianny

Miejsce i data urodzenia: Sompolno, pow[iat] Koło, 4 X 1913

Nr leg[itymacji] 11 (?)

Wyznanie: rzym[sko]-kat[olickie]

Wykształcenie: 7 klas szkoły powszechnej

Zawód: dependent notarialny

Służba wojskowa: 2 XI 34 do 27 IV 36 (kapral)

Data: 25 IV 1936

Przydział: Grupa Rezerwy Policyjnej w Częstochowie

Stopień służbowy: kand[ydat] kontr[aktowy]

Data: 3 XII 1936

Przydział: Normalna Szkoła Fachowa w Mostach Wielkich

Stopień służbowy: kand[ydat] kontr[aktowy]

Data: 14 V 1937

Przydział: Komenda Pow[iatowa] w Dubnie, poster[unek] Kniahinin [...]

Stopień służbowy: poster[unkowy]

Data: 10 VII 1938

Przydział: Komenda Pow[iatowa] w Łucku [...], Wydział Śledczy – na praktykę

Stopień służbowy: poster[unkowy]

Data: 1 XII 1938

Przydział: Komenda Pow[iatowa] w Dubnie [...]. Ref[erat] Śledczy

Stopień służbowy: poster[unkowy] śl[edczy]

Data: 15 VIII 1939

Przydział: Kom[enda] Pow[iatowa] w Dubnie [...].

Stopień służbowy: poster[unkowy] śl[edczy]

Stan cywilny: kawaler

Zawodowe wykształcenie: Normalna Szkoła Fachowa w Mostach Wielkich od 3 XII 36 do 3 V 37 z wynikiem dostatnim

Data: 25 IV 36

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): przyjęty na podstawie zawartej umowy z P[anem] Komendantem Głównym P[olicji] P[añstwowej] na kandydata na szereg[owego] Policji w charakterze pracownika kontraktowego.

Data: 3 XII 36

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): Normalna Szkoła Fachowa w Mostach Wielkich

Data: 6 V 37

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): Mianowany poster[unkowym] 4 V i przydzielony do Policji w woj[ewództwie] wołyńskim, dekr[et] K[omendata] G[łównego] z dnia 23 IV 37 [...]

Data: 1 XII 38

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): Przeniesiony do służby śledczej [...].

Dokument 5 Wysocki Henryk

[Karta ewidencyjna]

„M[inisterstwo] S[praw] W[ewnętrznych]

Komenda Pow[iatowa] Dubno. Wydział Śledczy

Poster[unkowy] s[łużby] ś[ledczej]

Wysocki Henryk, syn Adama i Marianny z domu Badyńskich

[Urodzony] 4 X 1913 r. w Sompolno, pow[iat] kolski

Kawaler

[Wyznanie] Rzym[ski]-kat[olik]

[Narodowość] Polak

[Z dniem] 25 IV 1936 r. prac[ownik] kontraktowy

[Z dniem] 4 V 1937 r. post[erunkowy] [...]

[Wykształcenie] 7 klas szkoły powszechnej

[Zawód] Kancelista

3 XII 1936 r. do 3 V 1937 r. 5-cio miesięczny kurs szeregowych w Mostach Wielkich

W[ojsko] P[olskie] od 2 XI 1934 r. – 27 IV 1936 r. Kaprał kawalerii, kat[egoria] „A” rezerwa.

Grupa Rezerwy Policyjnej w Częstochowie, kandydat na szereg[owego] P[olicji]

P[añstwowej] 20 IV – 2 XII 1936 r.

Szkoła Szeregowych P[olicji] P[añstwowej] w Mostach Wielkich, kandydat na szereg[owego] P[olicji] P[añstwowej] 3 XII 36 – 3 V 1937 r.

Komenda Wojewódzka PP w Łucku, post[erunkowy] [...] 4 V – 14 V 1937 r.

K[omenda] Powiatowa w Dubnie

Posterunek P[olicji] P[añstwowej] w Kniahininie, [...] od 15 V 1937 r. – 9. VII. 1938 r.

Komenda Powiatowa Łuck

Wydział Śledczy w Łucku, [...] od 10 VII 1938 – 30 XI 38

Komenda Pow[iatowa] w Dubnie. Ref[erat] Śledczy, post[erunkowy] s[łużby] ś[ledczej] XI gr[upy] up[osażenia] od 3 XII 1938 – 14 VIII 39

Komenda Pow[iatowa] w Dubnie. Wydział Śledczy, post[erunkowy] s[łużby] ś[ledczej] XI gr[upy] up[osażenia] 15 VIII 39 – ”.

Dokument 6 Wysocki Henryk
[Karta ewidencyjna]

„1937. Charakter zrównoważony, honorowy, ambitny i odważny, życiowo wyrobiony, towarzysko obyty, w służbie i poza służbą zachowuje się dobrze. Orientacja dobra, do nauki zdolny. Zdolności wykonawcze dobre, kierowniczych nie ujawnił, energiczny i stanowczy, inicjatywę posiada. Zdolności wychowawczych nie przejawiał. Wyszkolenie zawodowe wojskowe i doświadczenie fachowe – dobre, stosunek do kolegów i interesantów dobry. Pilny i pracowity. Ogólna ocena dobra.

1938. Bystrość umysłu, zmysł orientacyjny i zdolności do nauki posiada w stopniu dobrym. Charakter spokojny, ambitny i honorowy. Wyrobiony życiowo i towarzysko, zachowanie się poza służbą b[ardzo] dobre. Zdolności wykonawcze dobre, kierowniczych i inicjatywy nie przejawiał, energiczny i stanowczy. Wyszkolenie zawodowe i wojskowe dobre. Doświadczenie fachowe małe, zbyt krótko służy w policji, zachowanie w służbie dobre. Pilny i obowiązkowy. Zdolności wychowawczych, zdolności w kierunku fachowego i wojskowego szkolenia funkcyj[onariuszy] policji – nie ujawnił. Na obecnym stanowisku odpowiedni. Ogólna ocena dostateczna”.

Dokument 7 Zakolski Edmund
Kartoteka funkcjonariuszów i urzędników policji

Nazwisko i imię: Zakolski Edmund syn Feliksa i Leonardy

Miejsce i data urodzenia: Turek, pow[iat] Turek, woj[ewództwo] Łódź 13 X 1901

Nr leg[itymacji]: 211

Wyznanie rzym[sko]-kat[olickie].

Przynależność gminna: Turek, pow[iat] Turek, woj[ewództwo] Łódź.

Miejsce zamieszkania rodziców: Turek, ul. Tkacka 23 i 3 Maja 95.

Wykształcenie: parę kl[asów] [szkoły] powszechnej według zaświadczenia początkowa powszechna [...]

Zawód: krawiec

Służba wojskowa: 35 p[ułk] p[iechoty] od 24 IV 22 do 30 IV 24, szeregowiec.

Data: 18 III 1933

Przydział: Pow[iatowa] K[omenda] Włodzimierz [...]

Stopień służbowy: post[erunkowy]

Data: 5 XII 1935

Przydział: Pow[iatowa] K[omenda] w Dubnie [...]

Stopień służbowy: post[erunkowy]

Stan cywilny: żonaty

Data i miejsce zawarcia małżeństwa: 12 VIII 1925 r. w Turku, woj[ewództwo] Łódź.

Imię i nazwisko rodowe żony: Józefa Piaseczna

Imiona dzieci i rok urodzenia: Tadeusz 3 I 30 r., Jerzy 28 VIII 31 r., Jan 24 VI 28 r., Janina-Jadwiga.

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary):

Data: 16 III 33

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): Przyjęty w stop[niu] post[erunkowego] przez K[omendata] G[łównego] z 10 III 33 [...]

Data: 6 VIII 1934

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): 5 dni za nadużycie alkoholu i wywołanie awantury w stanie nietrzeźwym.

Data: 29 IV 1935

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): 7 dni za pijaństwo w służbie [...]

Data: 19 II 1935

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): 5 dni aresztu za pijaństwo [...]

Data: 22 IV 1937

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): 6 dni za pijaństwo i niestawienie się do służby [...]

Data: 23 II 1938

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): 7 dni za nadużycie alkoholu poza służbą [...]

Data: 18 VIII 1938

Stan służbowy (awanse, odznaczenia, kary): 3 dni aresztu za niesubordynacyjne zachowanie się w stosunku do dyżurnego przod[ownika] [...]"

Dokument 8 Zakolski Edmund

[Karta ewidencyjna]

„K[omenda] Pow[iatowa] P[olicji] P[añstwowej] Włodzimierz

Post[erunek] P[olicji] P[añstwowej] Włodzimierz [...]

Zakolski Edmund, s. Feliksa i Leonardy z Łukaszewskich

[Urodzony] 13 X 1901 w Turku pow[iat] Turek, woj[ewództwo] Łódzkie

Żonat. Józefa Piasecka, polka, 4 dzieci

[Wyznanie] Rzym[ski]-kat[olik]

[Narodowość] Polak

[Wykształcenie] Szkoła początkowa

[Zawód] Tkacz

24 IV 22 – 30 IV 24 W[ojsko] P[olskie] strzelec rez[erwy] piech[oty]

Komenda Pow[iatowa] P[olicji] P[añstwowej] we Włodzimierzu

Post[erunek] P[olicji] P[añstwowej] we Włodzimierzu [...] 16 III 33 – 4 XII 1935

Komenda Pow[iatowa] P[olicji] P[añstwowej] w Dubnie

Posterunek P[olicji] P[añstwowej] w Dubnie [...] od 5 XII 1935 – ”.

Dokument 9 Zakolski Edmund

[Karta ewidencyjna]

„1933. Charakter, poczucie honoru, odwaga, ambicja, wyrobienie życiowe, zachowanie się poza służbą posiada w stopniu dostatecznym, inteligencja, bystrość umysłu, zmysł orientacyjny zdolności do nauki dostateczne, wykonawca dostateczny, zalety służbowe posiada w stopniu dostatecznym.

1934. Niezrównoważony, poczucie honoru małe, mało odważny, życiowo niewyrobiony, zachowuje się kompromitująco, towarzysko nieobyty, umysł nierozwinięty, orientuje się słabo, do nauki niezdolny, zdolności wykonawcze b[ardzo] słabe, inicjatywy, energii i stanowczości nie posiada, fachowo niedoświadczony, lekkomyślny, niedbały do kolegów i interesantów odnosi się nieprzychylnie. Ogólna ocena dostateczna.

1935. Charakter porywczy, brak poczucia honoru, średnio odważny, mało ambitny, życiowo niewyrobiony, poza służbą zachowuje się poniżająco, wdaje się w pijaństwo,

towarzystwo nieobyty, umysł niewyrobyty, orientuje się słabo, zdolności do nauki słabe, zdolności wykonawcze słabe, kierowniczych nie posiada, brak inicjatywy, dość energiczny, lecz mało stanowczy, wykształcenie zawodowe niedostateczne, wojskowe dostateczne, doświadczenia fachowego nie posiada, zachowuje się w służbie lekkomyślne, wobec kolegów opryskliwy, do interesantów gburowaty, brak obowiązkowości i pilności, wydajność pracy słaba. Na obecnym stanowisku odpowiada, na inne nie nadaje się. Ogólna ocena kwalifikacyjna – dostateczna.

1936. Wykonawca słaby, kierowniczych zdolności nie posiada, inicjatywa, energia i stanowczość dostateczne. Orientacja i zdolności do nauki dostateczne, małopięsienny. Charakter chwiejny, poczucie honoru małe, dość odważny, życiowo niewyrobyty, alkoholik. Zdolności wychowawczych nie posiada. Wykształcenie zawodowe, wojskowe i doświadczenie fachowe dostateczne, w służbie opieszły, mało obowiązkowy i pilny. Ogólna ocena dostateczna.

1937. Charakter stały, poczucie honoru, odwa[ga] i ambicja – mała, życiowo mało wyrobiony, towarzystwo mało obyty, zachowanie się poza służbą złe, pijak, o ile nie przestanie nadużywać alkoholu nie będzie mógł służyć w P[olicji] P[łaństwowej]. Bystrość umysłu, zmysł orientacyjny i zdolności do nauki – dostateczne. Wykonawca dostateczny, zdolności kierowniczych nie posiada, energia i stanowczość dostateczne. Zdolności wykonawcze w kierunku fachowego i wojskowego szkolenia funkcjonariuszy – brak. Wyszkolenie zawodowe, wojskowe oraz doświadczenie fachowe i zachowanie się w służbie dostateczne, niekoleżeński, wydajność pracy mała. Ogólna ocena dostateczna.

1938. Pijak, bez ambicji, zachowanie poza służbą naganne, charakter słaby, ambicja mała, wyrobienie życiowe małe, zdolności do nauki dostateczne. Wykonawca dostateczny, inicjatywa słaba, mało energiczny i stanowczy. Wyszkolenie zawodowe, wojskowe i doświadczenie fachowe dostateczne, zachowanie w służbie, stosunek do kolegów i interesantów dobry, wydajność pracy dostateczna. Ogólna ocena dostateczna. [...]”.

Dokument 10 Zygmunt Adrian Kartoteka funkcjonariuszów i urzędników policji

„Nazwisko i imię: Zygmunt Adrian

Miejsce i data urodzenia: m. Turek, woj[ewództwo] łódzkie, 1 IX 1913

Nr leg[itymacji] 1733

Wyznanie: rzym[sko]-kat[olickie].

Przynależność gminna: m. Turek

Miejsce zamieszkania rodziców: Turek

Wykształcenie: 7 klas szkoły powszechnej

Zawód: stolarz

Służba wojskowa: odbył czynną służbę jako poborowy od 2 XI 1934 r. do 19 IX 1936 r. [...] kapral

Data: 25 IX 1937

Przydział: Grupa Rezerwy Policyjnej w Warszawie

Stopień służbowy: kand[ydat] kontr[aktowy]

Data: 28 II 1938

Przydział: Delegowany na przeszkolenie [...]

Stopień służbowy: kand[ydat] kontr[aktowy]

Data: 2 IV 1938

Przydział: Delegowany do Szkoły w Mostach Wielkich

Stopień służbowy: kand[ydat] kontr[aktowy]

Data: 27 VII 1938

Przydział: Mianowny posterunkowym i przydzielony do woj[ewództwa] wołyńskiego

Stopień służbowy: poster[unkowy]

Data: 9 VIII 1938

Przydział: Przydzielony do post[erunku] w Wyszogrodku

Stopień służbowy: poster[unkowy]

Stan cywilny: kawaler

Zawodowe wykształcenie: Normalna Szkoła Fachowa w Mostach Wielkich – od 2 IV 1938 do 31 VII 1938 – z wyn[nikiem] dostat[ecznym]”.

Dokument 11 Zygmunt Adrian

[Karta ewidencyjna]

„K[omenda] Pow[iatowa] P[olicji] P[aństwowej] w Krzemieńcu

Poster[unek] Wyszogródek

Zygmunt Adrian, syn Franciszka i Emilii z Kredłów

[Urodzony] 1 IX 1913 r. w Turku, woj[ewództwo] Łódzkie

20 IX 1937 kand[ydat] kontraktowy

1 VIII 1938 post[erunkowy]

Rzym[ski]-kat[olik]

Polska

[Wykształcenie] 7 klas szkoły powszechnej

2 IV 1938 – 31 VII 1938 Normalna Szkoła Fachowa w Mostach Wielkich

Od 2 XI 1934 do 19 IX 1936 W[ojsko] P[olskie], sap[er] rez[erwy], kapral

Grupa Rezerwy Policyjnej w Warszawie:

Kandydat kontraktowy – 20 IX 1937 – 27 II 1938 r.

Normalna Szkoła Fachowa dla szeregowych w Mostach Wielkich

Kandydat kontraktowy – 2 IV 1938 – 31 VII 1938 r.

Komenda Pow[iatowa] P[olicji] P[aństwowej] w Krzemieńcu

Poster[unek] w Wyszogrodku, post[erunkowy] [...] 9 VIII 1938 r.”.

Dokument 12 Zygmunt Adrian

[Karta ewidencyjna]

„1938. Spokojny, honorowy, odważny i ambitny, życiowo dostatecznie wyrobiony, poza służbą bez zarzutu, towarzysko obyty. Umysł przeciętny, orientuję się dostatecznie, do nauki zdolny. Wykonawca słaby, o małej inicjatywie, nieenergiczny lecz stanowczy. Zawodowo i wojskowo wyszkolony, fachowo niedoświadczony, w służbie poprawny. Koleżeński, dla interesantów uprzejmy. Dość obowiązkowy i pilny. Wydatność pracy mała. Ogólna ocena dostateczny”.

Zródło: *Derżawnyj Archiw Wołyńskojj Oblasti (Państwowe Archiwum Obwodu Wołyńskiego w Łucku), Kartoteka funkcjonariuszy Komendy Wojewódzkiej Policji Państwowej w Łucku.*

* * *

Wszyscy wyżej wspomniani policjanci pełnili swoją służbę na Wołyniu do agresji ZSRR na Polskę oraz wkroczenia tu Armii Czerwonej oraz NKWD. Stefan Sobocki był aresztowany przez NKWD w Horochowie 19 marca 1940 r., zamordowany w Kijowie oraz pochowany w Bykowni⁴. Na tym samym cmentarzu znalazł swój spoczynek aresztowany w Równem Henryk Wysocki. Aresztowano go we wrześniu 1939 r. Początkowo osadzono w więzieniu w Równem, a 28 marca 1940 r. został przewieziony do więzienia w Dniepropietrowsku. Ostatecznie został zamordowany w Kijowie w kwietniu 1940 r.⁵ Natomiast pochodzący z miejscowości Turek Adrian Zygmunt oraz Edmund Zakolski zostali zamordowani w Kalininie oraz pochowani na wojskowym cmentarzu w miejscowości Miednoje⁶.

Z POLICYJNEJ KARTOTEKI. AKTA ZE SŁUŻBY NA WOŁYNIU POLICJANTÓW ZE WSCHODNIEJ WIELKOPOLSKI

Słowa kluczowe: policja, kartoteka, służba, Wołyń, Wielkopolska Wschodnia.

Niniejszy artykuł stanowi publikację dokumentów z Kartoteki funkcjonariuszy Komendy Wojewódzkiej Policji Państwowej w Łucku, które są przechowywane w zasobach Archiwum Państwowego Obwodu Wołyńskiego w Łucku (Ukraina). Wspomniane dokumenty dotyczą przebiegu służby policyjnej na Wołyniu czterech posterunkowych pochodzących z terenów Wielkopolski Wschodniej, mianowicie Stefana Sobockiego, Henryka Wysockiego, Edmunda Zakolskiego oraz Adriana Zygmunta. Wyżej wymienieni policjanci zaślili stan osobowy wołyńskiej policji w latach 30. XX w. oraz służyli w różnych powiatach województwa wołyńskiego, m.in. dubieńskim, horochowskim, krzemienieckim. Umieszczone dokumenty zawierają tak podstawowe biograficzne informacje (np. data i miejsce urodzenia, imiona rodziców, stan rodzinny, wyznanie oraz wykształcenie), jak i dane dot. przebiegu służby policyjnej oraz jej oceny przez władze policyjne.

FROM THE POLICE CARD INDEX. THE FILES ABOUT THE SERVICE ON VOLHYNIA THE POLICEMAN'S FROM THE EASTERN GRATER POLAND

Keywords: police, card index, service, Volhynia, Eastern Greater Poland

Article is the publication of documents from the Card Index of the Poliseman's of the Police Headquarters in Lutsk, which are stored in the State Archives of Volhynia Region in Lutsk (Ukraine). These documents relate to the course of service in Volyn of four policemen coming from the Eastern Wielkopolska, namely Stefan Sobocki, Henryk Wysocki, Edmund Zakolski and Adrian Zygmunt. The aforementioned policemen served in the 1930s in various counties of the Volyn voivodeship, incl. Dubieński, Horochowski, Krzemieniecki. Published documents contain basic biographical information (eg. date and place of birth, the name of the parents, civil status, religion and education) as well as data about the course of the police service and its assessment by the police authority.

⁴ W. Bogajewski, *Mieszkańcy województwa poznańskiego. Ofiary ludobójstwa katyńskiego*, Poznań 2018, s. 646.

⁵ Tamże, s. 773-774.

⁶ Tamże, s. 777 i 798-799. Warto zaznaczyć, że Adrian Zygmunt został pośmiertnie przez prezydenta Lecha Kaczyńskiego awansowany na stopień aspiranta Policji Państwowej. Miało to miejsce 5 października 2007 r.

Bibliografia

Źródła:

Derżawnyj Archiw Wołyńskoj Obłasti

Kartoteka funkcjonariuszy Komendy Wojewódzkiej Policji Państwowej w Łucku

Opracowania:

Bogajewski W. (2018), *Mieszkańcy województwa poznańskiego. Ofiary ludobójstwa katyńskiego*, Poznań

Kujawa W., Nowicki D., Rubajczyk A. (2013), *Zawsze wierni. Dzieje Policji Państwowej na Ziemi Słupskiej w latach 1918-1939*, Słupca

Litwiński R. (2007), *Korpus policji w II Rzeczypospolitej. Służba i życie prywatne*, Lublin

Misiuk A. (1996), *Policja Państwowa 1919-1939. Powstanie, organizacja, kierunki działania*, Warszawa

Pepłoński A. (1991), *Policja Państwowa w systemie organów bezpieczeństwa Drugiej Rzeczypospolitej*, Szczytno

Razyhrayev O. (2019), *Policja Państwowa w województwie wołyńskim w okresie międzywojennym*, Warszawa

Razyhrayev O. (2019), *Z Wielkopolski na Wołyń. Mało znane dokumenty ze służby policyjnej Stefana Lubańskiego (1901-1940)*, „Polonia Maior Orientalis”, t. VI